

En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 7 av Aspåsmýran, Gjemnes kommune (2025)

Dag Dolmen

Forsidefoto: Flyfoto av Aspåsmyran sett fra øst mot vest. På myra, sentralt i bildet, ses de store tjerna Mobergtjørna (til høyre) og Motjørna (til venstre). (Det eldste) Pluggdamområdet ligger til venstre i bildet der vegen svinger. I det fjerne, noe til venstre ses innsjøen Fosterlågen. Fotoet er tatt i 2015 av Øivind Leren og benyttet i Naturbase (2019)

FORORD

For å få en bedre oversikt over artene/ biomangfoldet i Aspåsmyran naturreservat i Gjemnes kommune, ble det i 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 og 2024 i regi av Fylkesmannen/ Statsforvalteren i Møre og Romsdal foretatt undersøkelser av dyrelivet i ulike ferskvannsforekomster på myra. Hovedvekt skulle legges på pluggdammene i restaureringsområdet på tidligere drenerte områder av myra. Inventeringsoppdraget ble gitt til Dag Dolmen/ Dolmen AmphiBios, som undersøkte deler av myra i henholdsvis midten av juni (2019, 2021 og 2024) og første og midtre del av august (2020, 2022 og 2023). I første rekke vektla en øyestikkere, teger, biller og amfibier; men også andre, mer tilfeldige ferskvannsdyr ble registrert. I 2021 ble det i tillegg til pluggdammene og naturlige vannforekomster også tatt med to elvestasjoner, som ble fulgt opp i 2022. Og det ble utarbeidet forslag til en overvåkningsplan for Aspåsmyran. Høstene 2021 og 2022 ble det plagget igjen flere dreneringsgrøfter, i et nytt felt, og i 2023 og 2024 ble noen av disse dammene inkludert i undersøkelsene.

I 2025 var det aktuelt med nye registreringer for å se på utviklinga av faunaen i pluggdammene m.m. på Aspåsmyran. Det var også ønskelig å få lagt inn registreringene som ble gjort, i Artsdatabankens Arsobservasjoner.

Pernille Stordal Rønning har vært kontaktperson (2021–2025) hos Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Tidligere kontaktperson (2019 og 2020), Solveig Silset Berg, ga tillatelsen til bruk av forsidefotoet. Gaute Kjærstad har artsbestemt en vårflueart i materialet. Det praktiske datainnleggingsarbeidet i Artsobservasjoner er gjort av Daniel B. Dolmen.

Trondheim, oktober 2025

Dag Dolmen/ Dolmen AmphiBios

INNHold

FORORD	3
SAMMENDRAG	5
INNLEDNING	6
METODE og MATERIALE	9
RESULTATER og DISKUSJON	10
Lokalitetene	10
Kommentarer til faunasammenlikningene m.m.	10
Det gamle pluggdamområdet	10
Lok. 1 Pluggdammer NVf Angviksetra	12
Lok. 2b Pluggdammer NVf Angviksetra/ Sf Grøntjørna	13
Lok. 11 Pluggdammer Vf Angviksetra	13
Det nye pluggdamområdet	16
Lok. 32b Pluggdam C SVf Damtjørna	16
Lok. 33 Pluggdam B SVf Damtjørna	18
Generelt for pluggdammene	18
Naturlig forekommende lokaliteter	19
Lok. 7 Dødisgrøpa Vf Grøntjørna	19
Lok. 13 Åbakktjørna ØNØf Øyan	21
Lok. 23 Mobergtjørna	21
Lok. 25 Motjørna	21
Lok. 38 Vassig på jordet VNVf Åbakktjørna	23
Lok. 39 Bekkekryss Vf Lok. 32b	23
Nye arter på og ved Aspåsmyran i 2025	23
Har det skjedd forandringer av pluggdamfaunaen på Aspåsmyran gjennom sju år?	24
Bevaring av et høyt biomangfold i Pluggdamområdet m.m.	25
ARTSTABELLER	26
KONKLUSJON	30
REFERANSER	31

SAMMENDRAG

Dette sammendraget og konklusjonen gjelder for årene 2019–2025.

Aspåsmyran har en rik øyenstikkerfauna med hele 17 sikre registrerte arter. Ingen rødlistearter er blitt påvist, men *Erythrommas najas* og *Aeshna subarctica* er sjeldne i landsdelen. *Lestes sponsa* og *Sympetrum danae*, som i 2019 ble registrert utelukkende i Pluggdamområdet nordvest for Angviksetra, ble i 2020-2025 funnet i de aller fleste tjern og dammer innafor verneområdet. Det er grunn til å tro at begge disse artene har innvandret og etablert seg på myra først de senere år. Av døgnfluer og steinfluer er det også påvist 17 arter. Registrerte nebbmunner/ tegearter er 12; av biller er det påvist 21 arter (eller 25 om en tar med en veggroftdam rett utafor grensa til verneområdet), av vårfluer 13 arter (14 med veggroftdammen), av mudderfluer 1 art og av tovinger mange, hvorav de fleste ikke er artsbestemt. Aspåsmyran innehar flere arter som vurderes som sjeldne på Vestlandet, og ganske mange er nye for Møre og Romsdal fylke. Samtlige funn er nå (2025) lagt inn i Artsdatabankens Artsobservasjoner/ Artskart.

Undersøkte dammer og småtjern i direkte tilknytning til Åbakkelva/ Angvikelva synes relativt artsfattige; dette skyldes forekomsten av fisk (trepigga stingsild og ørret) der. Andre dammer, uten forbindelse med elva, har en langt rikere fauna. Høyest artsmangfold i de undersøkte lokalitetene har Åbakktjørna, helt sørvest i området, med så mye som 34 registrerte taxa, inkludert 10–11 øyenstikkerarter og ellers mange andre invertebrater, bl.a. ryggsvømmerne *Notonecta lutea* og *N. glauca*. Noen av artene er ganske sjeldne. Dessuten finnes buttsnutefrosk. De store, mesotrofe tjerna nord på myra kan imidlertid ha like mange øyenstikkere, kanskje flere, hvorav noen synes bare å finnes der.

Også Pluggdamområdet, med hundrevis av små, kunstige dammer, er ganske faunarikt sett under ett, med flere nokså sjeldne arter og med et artsmangfold (akkumulativt lokalitetsvis over flere år: 23-32 taxa) på høyde med gode biomangfold-lokaliteter som Dødisgropa (31 taxa), Damtjørna (22 taxa) og Stuegolvtjørna (20 taxa) i de uforstyrrede delene av myra. Det kan se ut til at restaureringsarbeidet og pluggdammene tilførte Aspåsmyran som helhet en del nye faunaelementer. Veldig overraskende var det at ryggsvømmeren (nebbmunn/ tege) *Notonecta glauca* i 2023 dukket opp i stort antall i en av de gamle pluggdammene (lok. 2b Pluggdammer Sf. Grøntjørna). (Senere er arten ikke gjenfunnet der.) *N. glauca* var tidligere bare blitt registrert i Åbakktjørna – også der og da (2020) som ny art. Et par høyst sannsynlige larvefunn er imidlertid også blitt gjort i Dødisgropa, i 2021 og 2025.

Alt tyder på – også dette var overraskende – at de nye pluggdammene i området SØf. Grøntjørna, og som ble bygd på seinhøsten 2022, allerede har etablert en fauna som likner på den i de gamle pluggdammene SVf. Grøntjørna.

De gamle pluggdammene synes nå imidlertid å mudres opp og gro igjen (etter intensjonen), og noen steder har vannet brutt gjennom pluggene. Dammene er altså under gradvis forandring, og f.eks. store og mellomstore vasskalver trives ikke lenger så godt i pluggdammene. Bortsett fra det, er det så langt ingen klare indikasjoner på vesentlige, generelle forandringer i faunaen/ biodiversiteten i pluggdamområdet etter at undersøkelsene startet opp i 2019.

I alt 2 nye arter for Aspåsmyran ble påvist i 2025: én øyenstikker, vannymfen *Coenagrion johanssoni* og ei vårflue: *Athripsodes aterrimus*. Nordpadde ble for øvrig registrert andre året på rad.

Om en ønsker å øke ferskvanns-biomangfoldet på Aspåsmyran, anbefales i forbindelse med myrrestaureringa å grave ut en del middelsstore dammer på myra. Disse bør ikke ha vannforbindelse med elva.

INNLEDNING

Aspåsmyran naturreservat (Fig. 1) (ca. 2 389 daa, 128 m o.h.) i Gjemnes kommune, Møre og Romsdal ble vernet i 1988 med formål å ta vare på et viktig våtmarksområde. Området er et skogsmyrkompleks med mange ulike myrtyper, både av fattigmyr og rikmyr og med en spesiell, østlig våtmarksfuglefauna (Naturbase 2019). Myrlandskapet preges ellers mye av det gjennomløpende vassdraget bestående av ei stilleflytende elv (Åbakkelva/ Angvikelva) som bl.a. drenerer en del større eller mindre bekker, tjern og dammer på myra. Andre dammer har imidlertid ikke direkte forbindelse med elva.

Ut over Dolmens (2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024) biomangfold-undersøkelsene av ferskvannsfauunaen, er det ikke gjort mange rapporterte biologiske undersøkelser av Aspåsmyran: Gjerde (1975), Folkestad (1978) og Moen (1984). Jordal (2000) gir en sammenstilling av viktige områder for biologisk mangfold i Gjemnes kommune. Her prioriteres Aspåsmyran som kategori A (svært viktig).

Aspåsmyran var fra tidligere drenert (antakelig en gang mellom 1960 og 1982) i sørlige deler med tanke på skogplanting. Etter at myra var blitt vernet, ble det imidlertid aktuelt å restaurere disse områdene. Formålet var bl.a. å ivareta biologisk mangfold. Ettersom dette var det første restaureringsprosjektet av myr i Møre og Romsdal, tok en samtidig sikte på å opparbeide seg kunnskap om og erfaring med restaurering av myr (Fylkesmannen i Møre og Romsdal 2016). Arbeidet fant sted vinteren 2016-2017. Oppvoksende trær ble fjernet, og det ble bygd torvdemninger (pluggger) i grøftene ved hjelp av gravemaskin, for hver ca. 20 cm med høydefall. En skapte på den måten hundrevis av små dammer som perler på snor og en høy grunnvannstand i myra (Fig. 2 og 3). I et lengre perspektiv vil nok de fleste av dammene vokse igjen og myra bli tilnærmet som før grøftinga fant sted – hvilket også var intensjonen.

En såpass radikal forandring av miljøet, fra den drenerte, nærmest tørrlagte myra til et utall av små dammer, ville naturlig nok få konsekvenser for dyrelivet på stedet. Sommeren 2018 ble det bl.a. observert uvanlig mange øyenstikkere i området (Solveig Silset Berg, pers. medd.).

Undersøkelsene 2019-2024 hadde tatt sikte på å få en oversikt over noe av dyrelivet i dammer og tjern på Aspåsmyran, med spesiell vekt på pluggdammene. Fra 2019 ble tre pluggdammer inkludert i undersøkelsene. Samtidig ville en gjerne se på hvilke forandringer av det helt lokale dyrelivet restaureringsarbeidet hadde hatt, med sammenlikninger både med de drenerte grøftene og med uberørte ferskvannslokaliteter på myra. Høsten/ vintrene 2021/22 og 2022/23 ble det utført plugging av ytterligere dreneringsgrøfter, i et nytt område, øst for det gamle. To slike dammer ble også inkluderes i prosjektet fra 2023.

For 2025 var det ønskelig med videre kartlegging av ferskvannsinvertebrater og herptiler innfor verneområdet, med samme metodikk som tidligere, slik at resultatene fra de ulike åra kunne sammenlignes.

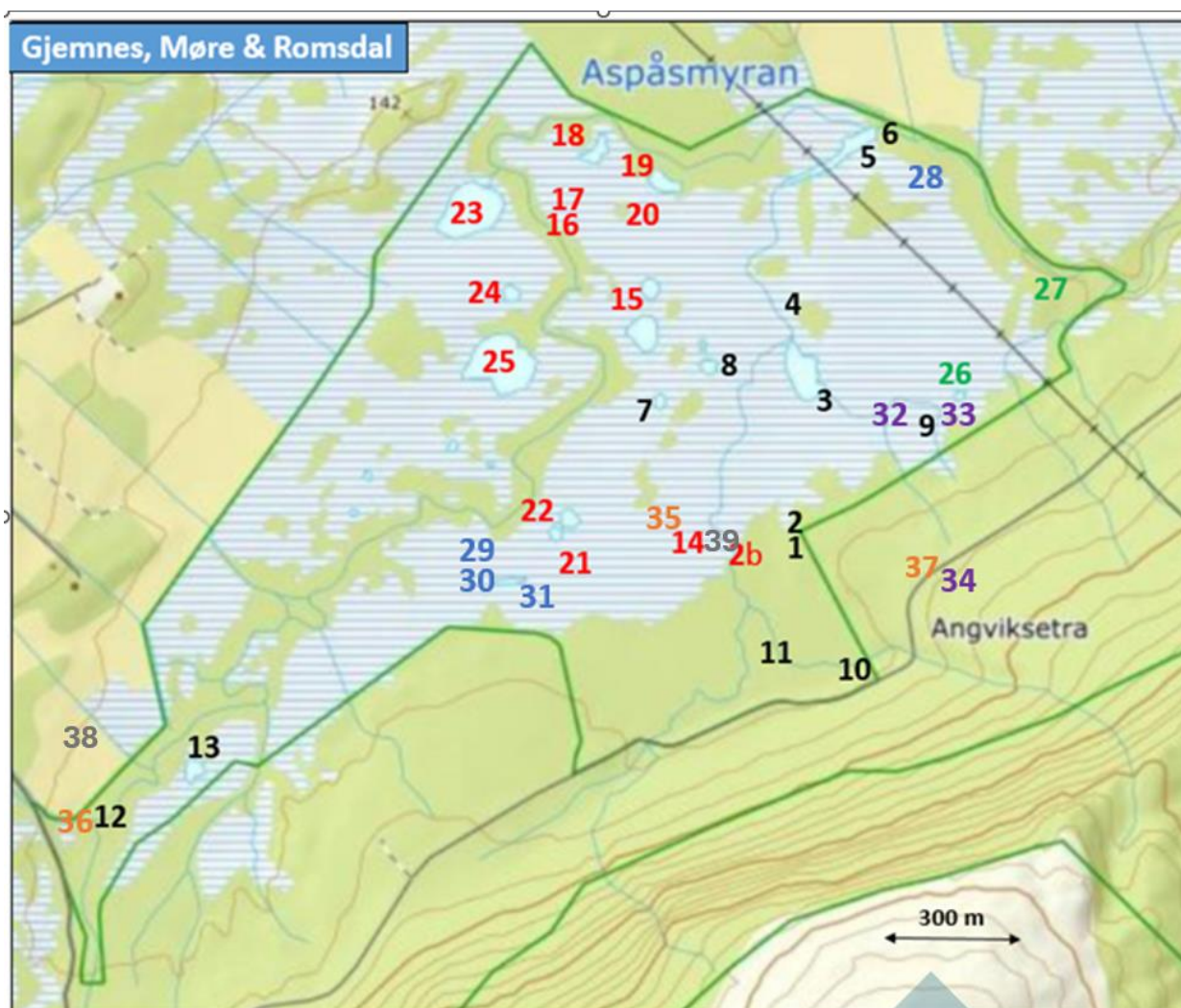

Fig 1. Aspåsmyran i Gjemnes kommune. Grøftete områder finnes særlig i de sørlige sentrale områdene og utafor det vernet området i nord og øst. Restaurert myr med pluggete dreneringsgrøfter er foretatt sørøst i området, dvs. nordvest og vest for Angviksetra, dessuten (2022/23) rett nord for Angviksetra. Tallene refererer til nye undersøkte lokaliteter: **svarte tall** lokaliteter undersøkt i 2019, **røde tall nye i 2020**, **grønne tall nye i 2021**, **blå tall nye i 2022**, **fiolette tall nye i 2023**, **orange tall nye i 2024** og **grå tall nye i 2025** (se Tabell 1). (Kartgrunnlag: norgeskart.no)

Fig. 2. Pluggdamsområdet NVf Angviksetra, (Sf Grøntjørna), sett mot sørvest fra der stien fra Angviksetra møter myra. (Foto: D. Dolmen 2022)

Fig. 3. Pluggdammer NVf Angviksetra (Sf Grøntjørna), sett mot nord. (Foto: D. Dolmen 2020)

METODER og MATERIALE

Tidspunkt

Undersøkelsene fant sted, for det meste i godt vær: sol eller lett skydekke, 05-08 juli 2025 (Tabell 1). Tidligere undersøkelsene på Aspåsmyran er blitt foretatt i juni eller august. Årets undersøkelser søkte derfor å tette et kunnskapshull i tid. Tidspunktet (fullsommer) var ganske gunstig for de fleste øyenstikkere samt for amfibier, imidlertid litt mindre gunstig for vannbiller og minst gunstig for nebbmunner/teger. Innafor sistnevnte gruppe, ikke minst for buksvømmerne, befinner artene seg gjerne på larvestadiet på denne tida av året, og larvene er vanskelige å artsbestemme. Se også nedafor om sammenlikningen av artsfunn fra år til år.

Utvelgelse av undersøkelsesobjekt

Den drenerte delen av Aspåsmyran nordvest for Angviksetra var blitt restaurert ved dobbel gjenplugging av grøftene (Pluggdamområdet), hvilket hadde skapt hundrevis av små dammer. I 2019 var i alt tre representative dammer med godt potensiale for høyt artsmangfold, blant disse utvalgt for undersøkelser. Også i 2020 ble tre pluggdammer fra de samme områdene undersøkt. To av dem kan ha vært de samme dammene som i 2019 (lok. 1 og lok. 11), mens en tredje (lok. 2b) med sikkerhet var en annen, men nokså nærliggende dam. For 2021-2023 valgte jeg de samme pluggdammene som i 2020. Imidlertid begynner de tidligere undersøkte dammene å gro igjen. Jeg erstattet derfor i 2024 én eller flere prøver med prøver fra en mer åpen nabodam. Dette gjaldt både lok. 1, 2a og 11. I 2023 og 2024 ble to nye pluggdammer i det Nye pluggdamområdet, nord for Angviksetra (dvs. øst/ sørøst for Grøntjørna), inkludert i undersøkelsene. En av disse (lok. 33) ble videreført i 2025, mens lok. 32 (som ikke ble gjenfunnet med sikkerhet) ble erstattet av lok. 32b. Vannstanden i dammene i 2025 var stort sett god, selv om pluggene flere steder var erodert ned og enkelte dammer tilnærmet «tørrlagte». De undersøkte pluggdammene er plassert på kartet (Fig. 1).

Av «uberørte» dammer/ tjern som skulle undersøkes i 2025, valgte jeg ut de to største vannforekomstene på myra: Motjørna og Mobergtjørna, fordi de, ut fra fjorårets undersøkelser litt lengre øst (i Langneslonet), kunne være interessante både mht. «sjeldne» øyenstikkere og for amfibier. Dessuten besøkte jeg to av de artsrikeste lokalitetene på Aspåsmyran: Dødisgropa og Åbakktjørna. Det ville være interessant om en kunne finne nye arter for verneområdet.

Navn og geografisk plassering av de enkelte lokalitetene, samt biotopangivelse er angitt i Tabell 1. I mangel av navn på kartverket har jeg innført nye navn på en del undersøkte dammer og tjern.

Hydrografi

Det ble i 2025 ikke innsamlet prøver for vannkvalitetsanalyse i noen av de undersøkte lokalitetene. Det henvises til oversikt hos Dolmen (2024).

Semikvantitative og kvalitative undersøkelser

Ettersom en i første rekke tok sikte på data omkring øyenstikkere, biller og teger, samt amfibier, ble undersøkelsene i stillestående vann foretatt vha. z-sveip i vannvegetasjonen langs bredden (Dolmen 1991). Z-sveip er en semikvantitativ metode velegnet for dyr det her etterspørres. Metoden gir ikke mål for eksakt tetthet av dyr, men likevel sammenliknbare verdier. I 2025 ble 5 z-sveip utført i hver av de undersøkte lokalitetene, bortsett fra i Lok. 7 Dødisgropa, der jeg benyttet multisveip (dvs. mange ukvantifiserbare sammenhengende håvsveip). Det ble også benyttet observasjoner visuelt over og i vannet. I tillegg foretok jeg, der forholdene lå til rette for det, kvalitativ bakkdyping («bakking»), dvs. jeg dypper bakken (som jeg benytter for utplukking av håvprøvene) ned i mosen/ vegetasjonen helt inne ved overgangen vann/ land, så bakken fylles med en del vann. Dyr som lever i dette miljøet, følger da med vannet.

Om en prøver å sammenlikne resultatene for de ulike lokalitetene i 2025, eller mellom ulike år, er det viktig at en tar hensyn til den metodikken som er benyttet. Utplukking av dyr i håvprøvene kunne til

Tabell 1. Undersøkte lokaliteter på Aspåsmyra sommeren 2025 med geografisk plassering, biotop og dato.

Lokalitet	UTM (32V)	Biotop	Undersøk.dato
1. Pluggdammer NVf Angviksetra	4498-69719	plugget drenggrøft	06.07.2025
2b. Pluggdammer Sf Grøntjøna	4497-69719	plugget drenggrøft	07.07.2025
7. Dødisgropa Vf Grøntjøna	4495-69723	dypere myrtjern/dødisgrop	08.07.2025
11. Pluggdammer Vf Angviksetra	4498-69718	plugget drenggrøft	07.07.2025
13. Åbakktjøna ØNØf Øyan	4484-69714	myrtjern (noe drenert)	07.07.2025
23. Mobergtjøna	4490-69728	større, halvdyp tjern	05.07.2025
25. Motjøna	4491-69724	større, halvdyp tjern	08.07.2025
32b. Pluggdam A VSVf Damtjøna	4502-69722	plugget drenggrøft	06.07.2025
33. Pluggdam B VSVf Damtjøna	4502-69723	plugget drenggrøft	06.07.2025
38. Jordet VNVf Åbakktjøna	4481-6971	vassig på jorde	05.07.2025
39. Bekkekryss Vf. Lok. 2b	4496-69719	liten, steinet bekk i myr/ skog	08.07.2025

tider være tidkrevende og vanskelig pga. høyt innhold av botnsubstrat (dy) i håven. Kikkert ble i noen tilfeller benyttet for avstandsidentifisering av øyenstikkere.

Dyregrupper

Av invertebrater i z-sveipene og sparkeprøvene er (eventuelle døgnfluer og steinfluer,) øyenstikkere, voksne nebbmunner/ teger, biller og vårfluer, utplukket så nøye det har latt seg gjøre, kvantifisert og artsbestemt (så langt det har latt seg gjøre), mens småkreps vanligvis ikke er tatt med, og tegelarver, tovinger o.a. i regelen ikke er kvantifisert eller bestemt til art, men bare antydnet ved kryss i artstabellen (Tabell 3). Dette gjelder også for multisveip. Materialet er deponert ved NTNU Vitenskapsmuseet i Trondheim.

Når jeg mot slutten av rapporten vurderer utbredelsen og eventuelt sjeldenheten av ulike arter på Aspåsmyran, henviser jeg til det som er oppgitt i Artskart (Artsdatabanken 2021, 2022, 2023, 2024, 2025). Nå finnes det ganske sikkert fortsatt mange funndata, publiserte og upubliserte, som ikke er kommet med i Artskart, men dette er det vanskelig å få en full oversikt over. Jeg har derfor i regelen benyttet Artskart som om dette gir hele kunnskapsgrunnlaget.

RESULTATER og DISKUSJON

Lokalitetene

Kommentarer til faunasammenlikningene m.m.

I teksten nedafor har jeg flere steder gjort sammenlikninger av faunaen og tallmaterialet for de ulike undersøkte lokalitetene – og årene. Det er imidlertid viktig å ta visse forbehold når det gjelder årene. 2025-undersøkelsene ble gjort i juli måned, mens undersøkelsene i 2019, 2021 og 2024 alle ble gjort i juni – og de i 2020, 2022 og 2023 ble gjort i august. Det er ofte ulike arter, f.eks. av øyenstikkere, som er på vingene i juni, juli og august måned. Og også på larvestadiet kan en påtreffe andre arter på forsommeren enn på etter sommeren. Dette gjelder ikke minst for *Lestes sponsa* og *Sympetrum danae*, som begge har ettårige livsøykler og utvikler seg svært raskt gjennom sommeren, fra egg til imago. (I august er larver av disse artene fraværende eller sjeldne, mens imagines kan finnes i høyt antall flygende.)

Det gamle pluggdamområdet

De fleste av **pluggdammene i det «gamle» området** hadde i 2025 god vannstand. Men, som også nevnt av Dolmen (2022, 2024), har vannet noen steder brutt seg gjennom pluggene. Resultatet var at noen pluggdammer i området nå i (2023, 2024 og) 2025 var så godt som tørrlagte (Fig. 4-5).

Fig. 4-5. Ved noen av dammene på det gamle pluggdamområdet var pluggene/ demningene blitt brutt ned av rennende vann, med den følge at disse dammene nå er tilnærmet «tørrelagte». Myra er imidlertid uansett på full fart til å gro igjen, noe som jo også var hensikten med restaureringsprosjektet. (Fotoer: D. Dolmen 2015)

Lok. 1 Pluggdammer NVf. Angviksetra. Dammene her var i størrelse typisk ca. 4 x 3 m², med maksimal dybde 30–50 cm og med brunt, surt vann. Botn var løs dybotn (myr), men breddene var stort sett faste. Som regel eksisterte noe kantvegetasjon av starr og myrull. Dammene vokser (mer eller mindre) sakte igjen med kantvegetasjon (starr). Den utvalgte dammen (lok. 1, Fig. 6) kunne, ut fra lite areal og dybde, likevel fortsatt oppvise et ganske rikt dyreliv og arts mangfold, spesielt i 2019 og 2020; (artsutvalget var noe forskjellig pga. ulik tid på sesongen). Dammen hadde stor tetthet av småkreps. Det ble imidlertid registrert litt færre arter i 2023 og 2024. Fordi dammen til en viss grad mudres opp og vokser igjen, er den ikke like gunstig som undersøkelsesobjekt nå som den var i 2019. Tre av de fem z-sveipene i 2025 ble derfor foretatt i nabodammen i øst, som syntes gunstigere for prøvetaking.

Faunaen i juli 2025 syntes noe fattigere enn tidligere år, og i alt 14 taxa ble registrert i 2025, mot 16 i 2024. Av øyestikkere ble det påvist larver av de samme artene som tidligere: *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum* (i høyt antall), *Aeshna juncea*, *Libellula quadrimaculata* (1 hud), *Leucorrhinia dubia* og *Sympetrum danae*. Det er nå akkumulativt påvist 7 øyestikkerarter i denne/ disse dammen(e). De er alle relativt vanlige, men for 30-40 år sia (som nevnt i tidligere rapporter) var *L. sponse* svært sjelden nordafjells (Aagaard & Dolmen 1971).

Som forutsett var nebbmunn/ tegefaunaen midtsommers (2025) fattig. I tillegg til et eksemplar av buksvømmeren *Sigara semistriata*, ble det bare registrert noen få buksvømmerlarver (Corixidae indet.) og vannløperlarver *Gerris* sp. Fra før av er hele fem arter registrert: én vannløper *Gerris odontogaster* og fire buksvømmere: *Sigara distincta*, *S. semistriata*, *Hesperocorixa sahlberg* og *Callicorixa producta/ wollastoni*. Sistnevnte art, som ble påvist i 2024, har jeg ikke funnet andre steder på Aspåsmyran. Av billefamilien vasskalver (Dytiscidae) ble det bare registrert *Hydroporus obscurus*; arten er også tidligere funnet både i denne pluggdammen og i flere andre dammer på myra. Antall billearter har hele tida vært lavt i Pluggdam 1, men det kan se ut til at billefaunaen etter hvert har gått

Fig. 6. Lok. 1 Pluggdam NVf. Angviksetra sett mot nord. (Foto: D. Dolmen 2025)

ytterligere tilbake. Følgende billearter er tidligere blitt påvist, de fleste i 2019: *Hydroporus obscurus*, *Ilybius aenescens*, *Acilius sulcatus*, *A. canaliculatus* og *Dytiscus marginalis* (larve) og *Anacaena lutescens*. De største artene (*Acilius* og *Dytiscus*) trives neppe særlig godt i så små dammer som det her er snakk om.

Av vårfluer ble det ikke funnet noen. Men det ble registrert et høyt antall tovingelarver, ikke minst av svevemygg (Chaoboridae), hvor to arter er blitt identifisert: *Chaoborus obscuripes* og *Chaoborus crystallinus*. I 2021 ble også *Mochlonyx (fuliginosus?)* påvist her. Dessuten fantes en god del fjærmygglarver (Chironomidae).

Lok. 2b Pluggdammer NVf. Angviksetra/ Sf Grøntjørna. Dammene her var av noenlunde samme type som lok. 1, men i regelen betydelig større. Fordi undersøkelsesdammen (lok. 2b) (Fig. 7) til en viss grad mudres opp og vokser igjen, er den ikke like gunstig som undersøkelsesobjekt nå som den var i 2020. To av de fem z-sveipene i 2025 ble derfor foretatt i nabadammen i sør (lok. 2c) (Fig. 8), som syntes gunstigere for prøvetaking.

I alt 17+ taxa ble registrert i 2025, mot 19 i 2024. Øyestikkerne i disse pluggdammene (lok. 2b, c) var de samme og opptrådte i liknende antall som i lok. 1. Det var heller ingen vesentlig forskjell i antall fra tidligere år. Nevnes må imidlertid at det i en i denne dammen i 2020 ble funnet en larve av *Cordulia aenea*, som ellers ikke er påvist i pluggdammene. Et mulig eksemplar av arten ble for øvrig observert flygende ved dammen i 2025, dessuten en mulig *Enallagma cyathigerum*. Også i denne dammen er i alt 7 sikre øyestikkerarter registrert gjennom årene.

Nebbmunnene/ tegefaunaen var liksom på forrige lokalitet nokså fattig; i 2025 ble det av tege bare registrert vannløperlarver *Gerris* sp. Tidligere er vannløperne *Gerris lacustris* og *G. odontogaster* blitt funnet og dessuten buksvømmeren *Hesperocorixa sahlbergi*. Svært overraskende var det i 2023, men ikke senere, å finne ryggsvømmeren *Notonecta glauca* (ikke *N. lutea* som er ganske vanlig på Aspåsmyra). Flere imagines av *N. glauca* var tidligere blitt funnet bare i én lokalitet på Aspåsmyran, dvs. i lok. 13 Åbakktjørna, der den (også svært overraskende) ble påvist i 2020 (men ikke i 2019 og heller ikke med sikkerhet i 2021-2024). Tilfellet viser hvordan en nyinnvandrer plutselig kan dukke opp på nye lokaliteter innafor et område. I 2025 fant jeg heller ingen ryggsvømmere i lok. 2b, c.

Den registrerte billefaunaen var likeledes fattig: Bare *Hydroporus obscurus* og *Ilybius aenescens* ble påvist, i lave antall. Tidligere har jeg registrert *Hydroporus obscurus*, *H. umbrosus*, *Ilybius aenescens*, *Acilius sulcatus*, *A. canaliculatus* og *Dytiscus* sp. (se kommentar under forrige lokalitet).

Av vårfluer ble det (som i 2024) registrert 2 larver av *Holocentropus dubius* og dessuten 1 larve av Limnephilidae indet. I 2024 ble det også tatt en larve av *Oligotricha striata*. Tovingene var representert av mange svevemygg (Chaoboridae): *Chaoborus crystallinus* og *C. obscuripes*, samt *Mochlonyx* sp. («gullistært», sjelden på Aspåsmyran, se nedafor og Dolmen 2024), mange fjærmygg (Chironomidae), dessuten sviknott Ceratopogonidae indet. I alt ble 19 ulike taxa notert fra lok. 2.

Lok. 11 Pluggdammer Vf. Angviksetra. Dammene her var av en litt annen morfometrisk karakter enn de nordvest for Angviksetra; mange av dem var lange vannfylte grøfter – slik også med dammen der undersøkelsene fant sted (Fig. 9). Men ellers liknet de pluggdammene NVf. Angviksetra. Vannet var brunfarget og vegetasjonen sparsom. Fordi dammen til en viss grad mudres opp, er den ikke like gunstig som undersøkelsesobjekt nå som den var i 2019. Tre av de fem z-sveipene i 2025 ble derfor foretatt i nabadammen i vest (lok. 11b) (Fig. 10), som, på tross av gjenvoksning og mye grønske, syntes gunstigere for prøvetaking.

Fig. 7-8. Lok. 2b (over) og Lok. 2c (under) NVf. Angviksetra/ Sf. Grøntjørna. (Foto: D. Dolmen 2025)

Fig. 9-10. Lok. 11 (over) og 11b (under) Pluggdammer Vf. Angviksetra. (Foto: D. Dolmen 2025)

Også faunaen liknet den i de to andre pluggdammene – bortsett fra øyestikkerartene, som var i høyere antall. I alt 12 taxa ble registrert i 2025, mot 11 i 2024. Liksom tidligere opptrådte øyestikkerartene *Coenagrion hastulatum* og *Leucorrhinia dubia* i høyest antall/ tetthet. Ellers fantes *Lestes sponsa*, *Aeshna juncea* og *Libellula quadrimaculata*. Likeledes ble 1 eks. av *Pyrrhosoma nymphula* observert. Det ble også funnet et exuvia (nymfehud) og et nyklekt eks. av *Aeshna subarctica*, som synes sjelden på Aspåsmyr. Det er tidligere dessuten observert en hann av *Aeshna caerulea* (imago) som fløy litt omkring ved lokaliteten. Larve av denne arten er tidligere påvist i dammen. I 2020 ble det observert en hunn av *Somatochlora metallica* i egglegging her. Dessuten finnes nok fortsatt også *Sympetrum danae*, som jo tidligere også er påvist. I alt er det således blitt registrert 10 arter øyestikkere i lok. 11 i perioden 2019-2025.

Av nebbmunner/ teger fikk jeg påvist vannløperen *Gerris odontogaster*, som også tidligere er blitt registrert i dammen. Det er også tidligere registrert buksvømmeren *Hesperocorixa sahlbergi*. Som i de to andre pluggdammene var også billefaunaen fattig; i 2023 ble det ikke funnet en eneste bille. Imidlertid ble det i 2025 (som i 2024) registrert et relativt høyt antall av vasskalven *Hydroporus obscurus*, dessuten *Ilybius aenescens*. Tidligere var det også blitt påvist et par vasskjær: *Enochrus affinis* og *Anacaena lutescens*. De fleste av disse billene ble funnet i Dam 11b, i partier med mye grønske.

Heller ingen vårfluer ble påvist i 2025, men en del tovinger: u-mygg (Dixidae) og fjærmygg (Chironomidae).

Det nye pluggdamområdet

Det nye pluggdamområdet Nf. Angviksetra/ SØf. Grøntjørna strekker seg til like sørvest for Damtjørna (lok. 26). Bare to og et halvt års tid etter plugginga av dreneringsgrøftene, virket området i 2025 (som i 2023 og 2024) mer «uryddig» enn det gamle pluggdamområdet SVf. Grøntjørna. Mange greiner og kvister lå spredt omkring, og dammene kom ikke helt som «perler på ei snor» (jf. pluggdammene SVf. Grøntjørna). Størrelsen og dybden minte mest om de i området ved lok. 2 Pluggdammer SSVf. Grøntjørna og lok. 11 Pluggdammer Vf. Angviksetra. Vegetasjonen hadde riktig nok bare så vidt begynt å etablere seg. Dyrelivet syntes imidlertid allerede nå å være påfallende rikt, og det var absolutt overraskende at så mange arter hadde (i alle fall tilsynelatende) rukket å etablere seg etter at pluggdammene var blitt dannet. Buttsnutfrosk (adult individ) er for øvrig også tidligere registrert i området (Dolmen 2019).

Lok. 32b Pluggdam C SVf. Damtjørna. Dammene her minner en del om lok. 11 Pluggdam Vf. Angviksetra og er omgitt av grasmyr og lyngmark. Fordi den aktuelle pluggdammen fra 2024 (Pluggdam A) ikke med sikkerhet ble gjenfunnet – det skjer en del forandringer i topografien rundt dammene – ble det valgt ut en ny dam i nærområdet; denne har fått benevnningen (Lok. 32b) Pluggdam C (Fig. 11). I alt 14+ ulike taxa ble notert, det samme som i (nabodammen i) 2024.

I alt 5 arter av øyestikkere ble påvist i 2025: *Lestes sponsa* og *Coenagrion hastulatum* – begge i høyt antall –, *Aeshna juncea*, *Libellula quadrimaculata*, *Leucorrhinia dubia* og *Sympetrum danae*. I nabodammen (som ikke ble gjenfunnet med sikkerhet) var det i 2024 i tillegg registrert *Aeshna caerulea*, *Cordulia aenea* og *Somatochlora arctica*, som alle er mindre vanlig på Aspåsmyr. I alt er det registrert 6 øyestikkerarter i Pluggdam C, men hele 9 arter om en inkluderer de fra nabodammen, Pluggdam B.

Av nebbmunner/ teger ble vannløperen *Gerris odontogaster* registrert. Tidligere (2023 og 2024) var vannløperen *Gerris lateralis* blitt påvist (i nabodammen og som var ny for Aspåsmyr i 2023), dessuten (i 2023) *Gerris lacustris*, dessuten de to vanligste «pluggdams-buksvømmerne»

Fig.11-12. Lok. 32b (over, med froskerumpetroll) og lok. 33 (under) Pluggdammer A og C SVf. Damtjerna i det nye pluggdamsområdet. (Foto: D. Dolmen 2025).

Hesperocorixa sahlbergi og *Sigara semistriata*. Buksvømmerlarver ble også påvist i 2025. Av biller registrerte jeg (som i 2023 og 2024 i nabodammen) flere eksemplarer av *Rhantus suturellus*, dessuten *Acilius sulcatus*. I nabodammen er det også påvist *Ilybius aenescens*.

Det ble ikke funnet vårfluer. (I 2023 fanget jeg en *Oligotricha striata*.) Av tovinger fantes u-mygg (Dixidae) og fjærmygg (Chironomidae). Tidligere (i nabodammen) ble det i 2023 og 2024 registrert larver av svevemyggen *Mochlonyx* sp. (Chaoboridae), som bare én gang tidligere var blitt påvist på Aspåsmyran, i Pluggdam lok. 1 (Dolmen 2020). Det er en gullisteart. Det ble også funnet et velutviklet buttsnutefrosk-rumpetroll med bakbein og ikke langt unna en subadult/ adult frosk. Rumpetrollet viser at vannkvaliteten, inkludert pH nok er gunstigere i denne pluggdammen enn i de andre som er undersøkt. Dammen har da også litt gjennomstrømming av et lite bekkesilder fra skogen. (pH-måling ble ikke utført.)

Lok. 33 Pluggdam B SVf. Damtjørna (Fig. 12) minner også noe om lok. 11 Pluggdam Vf. Angviksetra. Omgivelsene er de samme som for foregående lokalitet, men faunaen i 2025 var litt fattigere. I alt 12 taxa ble registrert, mot 19 i 2024. Øyestikkerfaunaen besto av *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum*, *Aeshna caerulea*, *Aeshna juncea*, *Libellula quadrimaculata*, *Leucorrhinia dubia* og *Sympetrum danae* – i alt 7 arter. *Ae. caerulea* er ikke vanlig på Aspåsmyran.

Av nebbmunner/ teger ble det bare registrert *Gerris*-larver. Tidligere år hadde jeg også funnet *Gerris odontogaster* og busvømmerne *Sigara semistriata* og *Hesperocorixa sahlbergi*. Billefaunaen i 2025 syntes også å være nokså fattig, med *Hydroporus obscurus* og *Ilybius aenescens*. Tidligere var imidlertid også *Agabus sturmi*, *Rhantus suturellus* og *Acilius canaliculatus* blitt påvist.

Det ble ikke funnet vårfluer i 2025, men tidligere hadde jeg registrert *Oligotricha lapponica*, som er en gullisteart. Av tovinger fantes fjærmygg (Chironomidae, mens en tidligere år også hadde registrert larver av svevemygg (Chaoboridae): *Chaoborus obscuripes* og *C. crystallinus*, samt u-mygg (Dixidae).

Generelt for pluggdammene

Både i det gamle og det nye pluggdamområdet skjedde det en rask etablering av ferskvanns-invertebrater. Generelt for pluggdammene er at de etter dette så langt har virket nokså stabile når det gjelder antall taxa registrert (Tabell 2). To av dammene (Lok. 1 og 33) har riktig nok påfallende lavere tall for 2025 enn tidligere, men dette har nok sammenheng med årstida for undersøkelsene (juli, i motsetning til både juni og august). Det samme bildet kan en nemlig også se i de naturlige lokalitetene på Aspåsmyran (lok. 7 Dødisropa og Lok. 13 Åbakktjørna). Vanligvis øker biodiversiteten med alderen på dammene (Dolmen 1991). Men i dette tilfellet, med så små myrdammer, kan en kanskje forvente at det etter hvert vil skje en forringing av faunaen som en følge av homogenisering av miljøet, men det gjenstår å se.

Tabell 2. Antall taxa registrert i pluggdammene og i to naturlige lokaliteter (lok. 7 og 13) på Aspåsmyran i perioden 2019–2025.

Lok. /	År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
mnd.		juni	august	juni	august	august	juni	juli
1		19	17	19	17	14	16	14
2		(1)	14	17	16	12	19	17
11		(2)	13	11	14	6	11	12
32						15	14	14
33						14	19	12
7 Dødisropa		17	18	16				9+
13 Åbakktjørna		12	14	21			(8 obs)	13+

Naturlig forekommende lokaliteter

Det var naturlig å besøke lok. 7 Dødisgropa og lok. 13 Åbakktjørna, som tidligere hadde vist seg å oppvise et relativt høy biomangfold. Det ble også foretatt to «dagsmarsjer» til nordvestlige deler av Aspåsmyran, til lok. 23 Mobergtjørna og lok. 25 Motjørna. Det knyttet seg nokså stor interesse til disse to tjerna, da 2024-undersøkelsene hadde resultert i funn av to nye øyenstikkerarter (*Coenagrion pulchellum* og *Erythromma najas* («gullistet»)) for Aspåsmyran (i lok. 18 Langeneslonet Vf Junen). Mobergtjørna og Motjørna kunne biotopmessig likne litt på Langeneslonet, og det kunne hende at disse relativt sjeldne øyenstikkerartene også fantes i de to nevnte tjerna.

Lok. 7 Dødisgropa Vf Grøntjørna. Tjernet i Dødisgropa (Fig. 13) ligger på en liten høyde i terrenget og er ganske dyp, dvs. mer enn et par meter, og med relativt klart, litt grønnblålig, ikke særlig surt vann. Bredden er fast med torvmoser og lyng. Noen få furutrær omkranser tjernet. Dødisgropa var tidligere blitt inventert i 2019, 2020 og 2021. Faunaen ble da vist å være ganske rik, på høyde med den rikeste av pluggdammene (på den tida).

I 2025 ble det foretatt et høyt antall (kvalitative) multisveip (som eneste lokalitet ble det ikke benyttet z-sveip her). Liksom tidligere år ble det observert stor tetthet av småkreps, men faunaen i 2025 syntes ikke spesielt rik, trolig som følge av litt ugunstig tidspunkt på sommeren (se ovafor). Bare 9+ taxa ble registrert. Av øyenstikkerlarver fantes et lite antall av *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum*, *Aeshna juncea*/sp. (veldig liten), *Leucorrhinia dubia* og muligens *Sympetrum danae* (liten). Imagines på vingene ble observert av *L. dubia* og muligens *Enallagma cyathigerum* og *Cordulia aenea*. De er alle registrert i Dødisgropa tidligere. I tillegg er *Somatochlora metallica* tidligere påvist. Til sammen utgjør dette 8 øyenstikkerarter, men bare 4 av dem ble altså med sikkerhet funnet i 2025.

Av nebbmunner/ teger ble det identifisert få arter. Dødisgropa er ut fra tidligere undersøkelser en av de beste tegelokalitetene. På denne årstida befinner f.eks. buksvømmerne seg stort sett på larvestadiet, og svært mange buksvømmerlarver ble da også fanget, i tillegg til noen imagines av *Cymatia bondsdorffi*.

Fig. 13. Dødisgropa, sett mot nord. (Foto: D. Dolmen 2020)

Fra tidligere undersøkelser kan vi i tillegg nevne *Sigara distincta*, *Sigara semistriata*, *Arctocoris carinata* og *Glaenocoris cavifrons*. De to sistnevnte er mer sjeldne, og de er da heller ikke blitt funnet andre steder på Aspåsmyran. Av vannløpere er *Gerris lacustris* tidligere registrert. I tillegg til alle disse kommer ryggsvømmeren *Notonecta lutea*, som er nokså vanlig på Aspåsmyra, men som ikke med sikkerhet ble påvist i Dødisgropa i 2025. Derimot ble det, som i 2021, fanget en svært liten ryggsvømmerlarve, som ut fra årstida (midtsommer) nesten helt sikkert er *Notonecta glauca*. Denne arten er trolig nyinnflytter på Aspåsmyran og er så langt med sikkerhet bare registrert i Åbakktjørna og ett år i lok. 2b Pluggdam NVf. Angviksetra/ Sf Grøntjørna. I alt 7-8 tegearter er således registrert i Dødisgropa.

Av biller ble det i 2025 påvist 3 arter: *Ilybius aenescens*, *Acilius sulcatus* og *A. canaliculatus*. I tillegg er det fra tidligere funnet *Hygrotus inaequalis*, *Hydroporus obscurus*, *H. erythrocephalus*, *Dytiscus* sp. (*lapponicus*?) og *Gyrinus minutus*. Som i de fleste andre dammene fantes også fjærmygg (Chironomidae).

Lok. 13 Åbakktjørna» ØNØf Øyan. Tjørna ligger i et dreneringsområde og er ei nokså typisk myrtjørn, til dels med ganske utilgjengelige flytetorvkanter, men også stedvis med fast bredd (Fig. 14). Ei gammel dreneringsgrøft mot elva i nordvest, dessuten tydelige merker på land av gamle bredder, viser at tjørna tidligere har vært større. Den mest iøynefallende vegetasjonen, bortsett fra torvmosene, var bukkeblad og flaskestarr. Tjørna var blitt inventert i 2019, 2020 og 2021, dessuten kort besøkt i 2024. Dette er også den mest faunarike ferskvannslokalitetene innafor verneområdet.

Fig. 14. Åbakktjørna sett mot nordøst. (Foto: D. Dolmen 2025)

I 2025 syntes faunaen imidlertid å være noe mindre rik enn tidligere. I alt 13+ taxa ble registrert. Bare 4 arter av øyestikkerlarver ble med sikkerhet funnet: *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum* (i høyt antall), *Aeshna juncea* og *Leucorrhinia dubia*, men muligens også *Sympetrum danae* (små larver). *C. hastulatum* opptrådte også tallrik som imagines, sammen med (så vidt jeg kunne se) *Enallagma cyathigerum*. Dette vil si i alt 4–6 arter øyestikkere. *E. cyathigerum* og *Sympetrum danae* er tidligere påvist i/ ved tjørna, i høye antall. Ellers er det tidligere år også registrert *Aeshna grandis* og muligens *Ae. subarctica*, dessuten *Cordulea aenea*, *Somatochlora metallica* og *Libellula quadrimaculata*. Disse utgjør i alt 10–11 øyestikkerarter.

Av nebbmunner/ teger ble det i 2025 fanget og observert et høyt antall ryggsvømmere av begge arter, *Notonecta lutea* (imagines) og *N. glauca* (knøtt små larver) dessuten fant jeg deler av en død buksvømmer *Cymatia bonndorffi* og mange buksvømmerlarver. Tidligere er også buksvømmeren *Sigara semistriata* påvist, samt vannløperne *Gerris lacustris* og *G. odontogaster*.

Av biller ble det funnet bare 1 art med sikkerhet: 1–2 larver av vasskalven *Dytiscus lapponicus*. Tidligere år har jeg også påvist *Hydroporus obscurus*, *H. umbrosus*, *Ilybius aenescens*, *Rhantus suturellus* og *Acilius sulcatus*, virvleren *Gyrinus minutus* og vasskjærene *Enochrus ochropterus* og *E. affinis*. Dette gir i alt 9 arter, dvs. en ganske rik billefauna til myrtjern å være.

Jeg fant ingen vårfluer i 2025, men tidligere er *Phryganea bipunctata* påvist, en nokså sjelden art på Vestlandet. Utenom dette fant jeg i 2025 av tovinger u-mygge (Dixidae) og fjærmygge (Chironomidae). Jeg har tidligere registrert svevemygge, både *Chaoborus obscuripes* og *Ch. crystallinus*. Amfibier fantes også: buttsnutefrosk ble funnet i 2025, både som rumpetroll (som tidligere) og subadulte.

Åbakkjtjørna er den av lokalitetene på Aspåsmyran som ut fra disse undersøkelsene synes å ha det høyeste artsmangfoldet.

Lok. 23 Mobergtjørna. Mobergtjørna (Fig. 15) er ett av to store myrtjern som ligger nordvest på Aspåsmyra. Det er ei vakker tjørn som ligger åpent og flott til i landskapet. Den har kort vannforbindelse med elva og har nok derfor en stor bestand av trepigga stingsild og ørret. Tjørna har flere små flyteøyer. Dybotnen nært land har en tendens til å flyte opp mange steder. Kantvegetasjonen består mye godt av starr og bukkeblad, samt torvmoser og litt pors. Det meste av vannflata er dekt av hvite nøkkeroser og litt vanlig tjørnaks. Vannet er nokså brunt. Tjørna var blitt kort undersøkt i 2020 og 2021, mens 2025 er det første året da det er blitt foretatt regulære z-sveip i lokaliteten. I alt 16+ taxa ble registrert i Mobergtjørna i 2025.

Øyestikkerfaunaen var ganske rik; disse artene ble notert: *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum*, *Enallagma cyathigerum*, *Aeshna juncea*, *Ae. grandis*, *Cordulia aenea*, *Libellula quadrimaculata*, *Leucorrhinia dubia* og *Sympetrum danae*. Det var også en usikker observasjon av *Coenagrion pulchellum*, en av artene jeg var mest opptatt av å finne der (se tidligere i rapporten). Men i tillegg fant jeg flere eksemplarer av *Coenagrion johanssoni*, som er ny sikker art for Aspåsmyran. Et usikkert funn ble riktig nok gjort i nærheten av Lok. 2b i august 2022 (Dolmen 2022). Tidligere er det også gjort en usikker observasjon av *Somatochlora metallica*. Dette gir totalt 10–12 arter øyestikkere i Mobergtjørna.

Ingen nebbmunner/ teger ble registrert i 2025 og ingen biller. Derimot fant jeg tre eksemplarer av en vårflueart jeg tidligere ikke hadde registrert på Aspåsmyran: *Athripsodes aterrimus*. Noen fåbørstemark, småkreps og fjærmygge ble funnet i prøvene, dessuten trepigga stingsild. Ørretvak ble observert.

Lok. 25 Motjtjørna. Motjtjørna (Fig. 16) er det andre av de to store tjørna nordvest på Aspåsmyra. Tjørna ligger vakkert til i landskapet, synes litt dypere enn Mobergtjørna. Den ligger tettere inn til (galleri)skog, men i like kort avstand til elva. Det finnes flere små flyteøyer i tjørna. Kantvegetasjonen består mest av starr og bukkeblad. Ute på vannet vokser hvite nøkkeroser.

Fig. 15. Lok. 23 Mobergtjørna, sett mot nordvest. (Foto: D. Dolmen 2025)

Fig. 16. Motjørna, sett mot sør. (Foto: D. Dolmen 2020)

Også denne tjørna, liksom Mobergtjørna, var blitt kort undersøkt i 2020 og 2021, men 2025 var det første året da det ble foretatt regulære z-sveip i lokaliteten. I alt 14 sikre taxa ble registrert i Motjørna i 2025, dvs. omtrent som i Mobergtjørna..

Øyestikkerne var, også som forventet, representert med omtrent de samme artene som i Mobergtjørna: *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum*, *C. johanssони* (også her!), *Enallagma cyathigerum*, *Aeshna juncea*, *Ae. grandis*, *Libellula quadrimaculata* og *Leucorrhinia dubia*. Tidligere registreringer inkluderer *Cordulia aenea*, mulig/ usikker *Somatochlora metallica* og dessuten *Sympetrum danae*. Dette gir i alt 10–11 arter. Men det må i tillegg nevnes at jeg i Motjørna i et kort glimt så en knallrød, middelsstor øyestikker, som neppe kunne være annet enn *Sympetrum striolatum*. I august 2022 hadde jeg gjort et annet usikkert funn av arten, ved Lok. 11 Pluggdam Vf. Angelsetra.

Av nebbmunner/ teger ble det i Motjørna i 2025 bare funnet vannløperlarver *Gerris* sp. og buksvømmerlarver (Corixidae). Av biller fant jeg ved hjelp av 20 «bakkinger» i vannkanten 1 eksemplar av vasskalven *Hydroporus obscurus* (sammen med noen få småkreps og knøttsmå øyestikkerlarver). Tusenvis av tomme fjærmyggpuppehuder ble observert i vannkanten. Det ble registrert ørretvak i tjørna, og trepigga stingsild finnes helt sikkert.

Lok. 38 Vassig på jordet VNVf Åbakkjtjørna. Jordet ligger NVf Åbakkelva og skråner ned mot den. På et fuktområde (vassig) der ble det funnet ei (terrestrisk) nordpadde. Dette er nå det tredje paddefunnet jeg har gjort på/ved Aspåsmyran. De to første ble gjort i 2024, hvorav det ene (1-2 padden) ble gjort i en bekkekulp ikke langt fra 2025-funnet. Det er fortsatt uvisst hvor paddene gyter, men jeg antar det må være i en av de store tjørna i nord, eller muligens i stille partier av Åbakkelva. På samme jordet som der padda ble funnet, litt lengre nordøst, observerte jeg en voksen (terrestrisk) buttsnutefrosk.

Lok. 39 Bekkekryss Vf Lok. 32b. To små bekker møtes her midt i en liten treklynge med gras/ starr i undergrunnen. Bekkene er steinete, men med mange små kulper og svinger. Omkring bekkene (ved bekekrysset) har jeg ofte registrert øyestikkere/ vannymfer, bl.a. *Coenagrion hastulatum*, og jeg har antatt at noen små eksemplarer kunne ha vært *C. johanssони* (uten at dette er blitt nevnt i tidligere rapporter). I 2025 observerte jeg *Pyrrhosoma nymphula*, som er vår eneste helrøde vannymfe. Den holder først og fremst til i skogsbekker, men kan også formere seg i tilknytning til f.eks. myrtjern med bra vannkvalitet. Ettersom arten er såpass sjelden på Aspåsmyran, blir funnstedet her oppført som egen lokalitet.

Nye arter på og ved Aspåsmyran i 2025

Når det gjelder artsinventaret på Aspåsmyran generelt og i de ulike lokalitetene spesielt, henviser jeg til tidligere rapporter (Dolmen 2022, 2023, 2024) – også mht. artsomtale og sjeldne arter etc. Her vil jeg bare trekke fram nye arter for Aspåsmyr-området registrert i 2025:

Én ny øyestikkerart ble registrert med sikkerhet på Aspåsmyran i 2025: *Coenagrion johanssони*. Arten kan utseendemessig i forbifarten minne om en *C. hastulatum*, men er bl.a. mindre. Flere eksemplarer ble registrert i både Mobergtjørna og Motjørna. Men det er mulig at jeg også tidligere har sett den andre steder på Aspåsmyran: Et usikkert funn ble således gjort ved Lok. 39, i nærheten av Lok. 2b i august 2022 (Dolmen 2022). *C. johanssони* finnes gjerne i tjern og dammer med grunne, «oversvømte» bredder. Utbredelsesmessig er den i Norge en typisk østlig art, som ikke er påvist mellom Lyngdal i sør og Molde i nord. Ellers finnes den spredt i lavlandet på velegnete lokaliteter over det meste av Norge, først og fremst på Østlandet og i Trøndelag.

Det ble også gjort et mulig/ usikkert funn av øyestikkeren *Sympetrum striolatum* i Motjørna. Denne arten opptrer vanligvis senere på sommeren, men er tidligere enn f.eks. *S. danae*. Et annet usikkert

funn av arten var blitt gjort i august 2022 ved Lok. 11 Pluggdammer Vf. Angviksetra (Dolmen 2022). Individene (uansett art) kan ha kommet utafra, men det er også mulig at de har sin opprinnelse innafra Aspåsmyran. Jeg har ikke oppført arten/ observasjonen i artstabellen, ettersom det strengt tatt også kan ha vært en annen, liknende, art, som har kommet på vidvanke fra lengre sør i landet. *S. striolatum* er ifølge Artskart (Artsdatabanken 2025) utbredt i lavlandet og langs kysten nordover til Dønna i Nordland. Den kan synes å ha spredt seg en del de senere årene, bl.a. øst for Trondheimsfjorden.

De nye sikre og litt usikre øyenstikkerfunnene i Langneslonet, Mobergtjørna og Motjørna i 2024 og 2025 (*Erythromma najas*, *Coenagrion pulchellum*, *C. johanssoni* og mulig *Sympetrum striolatum*), er spennende og antyder muligheten for at enda flere arter fortsatt er uoppgdaget på Aspåsmyran.

Det ble også funnet ei vårflue ny for Aspåsmyran i 2025, nemlig *Athripsodes aterrimus*, I alt 3 eksemplarer ble fanget ved Lok. 23 Mobergtjørna. Arten er imidlertid nokså vanlig i det meste av Norge og har sikkert tilhold også andre steder på myra.

Selv om den ikke er ny i 2025, vil jeg også nevne nordpadda, som ble funnet på Lok. 38 Vassig på jordet VNVf. Åbakkjørna. De to første funnene av nordpadde på/ ved Aspåsmyran ble gjort i 2024, hvorav det ene (1-2 paddar) ble gjort i en bekkedulp ikke langt fra der 2025-funnet ble gjort. Det andre funnet ble gjort på helt andre sida av myra, i øst like ved Angelsetra. Det er fortsatt uvisst hvor paddene gyter, men jeg antar det må være i en av de store tjerna i nord, eller muligens i stille partier av Åbakkelva. Det er for øvrig bare 1, 2 og < 3 km til de nærmeste større vatna, der nordpadder godt kan finnes i en større bestand, selv om funn derfra ikke er rapportert i Artskart. Det å tilbakelegge en slik strekning er fullt mulig for ei nordpadde.

Det faktum at det stadig dukker opp nye arter, både for hver enkelt lokalitet, og også for Aspåsmyran som helhet, viser verdien av å benytte langtidsserier i inventeringa av et område. Ettersom populasjonsstørrelsene ofte kan svinge mye (av ulike grunner), vil undersøkelser i et toppår kunne være utslagsgivende for om arten blir oppdaget. Men også tidspunktet på sommeren og værforholdene under undersøkelsene spille en stor rolle, ikke minst for flygende øyenstikkere.

Har det skjedd forandringer av pluggdamfaunaen på Aspåsmyran gjennom sju år?

I alt 40 taxa av invertebrater og amfibier ble registrert på Aspåsmyran i 2025, dvs. innafra pluggdam-områdene og i noen naturlige, sentralt beliggende, dystrofe og mesotrofe ferskvannsforekomster. Dette er omtrent det samme som i 2024. Totalt gjennom sju år er 101 ulike zoologiske taxa påvist i dammer, tjern og rennende vann på Aspåsmyran (med tilstøtende områder) (Tabell 3). (Usikre arter og semiakvatiske edderkopper er ikke tatt med i dette tallet.) Jeg vil peke på at småkreps (Cladocera, Ostracoda og Copepoda) trolig finnes (mer eller mindre) i alle damlokalitetene, uten at de nødvendigvis er telt opp og tatt med i tabellen. Dessuten, antall svevemygglarver (Chaoboridae) er ganske sikkert kraftig underestimert.

Det er vanskelig å se noen klar trend i forekomsten av øyenstikkere i Pluggdamområdet gjennom de sju åra undersøkelsene har pågått. I alt seks euryøke øyenstikkere har vært vanlige og relativt tallrike gjennom alle år (2019-2025): *Lestes sponsa*, *Coenagrion hastulatum*, *Aeshna juncea*, *Libellula quadrimaculata*, *Leucorrhinia dubia* og *Sympetrum danae*. (Dolmen 2019 peker på at *L. sponsa* og *S. danae* sannsynligvis er nyetablerte i området.) I tillegg har en registrert noen mindre vanlige arter for Aspåsmyran, som *Pyrrhosoma nymphula*, *Aeshna caerulea*, *Ae. subarctica*, *Cordulia aenea*, *Somatochlora metallica* og *S. arctica*. De naturlige, store tjerna nord på Aspåsmyran har imidlertid ytterligere (mer stenøke) øyenstikkerarter, som sjelden eller aldri synes å dukke opp i pluggdammene: *Erythromma najas*, *Coenagrion pulchellum* og *C. johanssoni* (samt *Sympetrum striolatum*?).

Når det gjelder nebbmunnene, varierer arter og antall nokså mye fra år til år. Den største overraskelsen var at ryggsvømmeren *Notonecta glauca* i 2020 ble registrert i høyt antall (sammen med *N. lutea*) i Lok. 13 Åbakktjørna (og var der fortsatt i 2025), og at den i 2023 også dukket opp i Pluggdam 2b i flere eksemplarer (i to nabodammer) (men ikke i 2024 og 2025). Den ble (høyst sannsynlig) også registrert i lok. 7 Dødisgropa i 2021 og 2025. Denne arten er klart i spredning nordafjells (se tidligere rapporter) og synes også å være under etablering på Aspåsmyran. Den vil imidlertid neppe tilpasse seg i pluggdammene.

Billefaunaen er også nokså lik, bortsett fra at de store og mellomstore vasskalvene som *Dytiscus* spp. og *Acilius* spp. synes å ha forsvunnet eller i alle fall er blitt færre. Også blant billene finnes det i naturlige lokaliteter på myra, f.eks. lok. 7 Dødisgropa og lok. 13 Åbakktjørna, arter som sjelden eller aldri er blitt registrert i pluggdammene.

I en øyeblikkstilstand ser det ut til at de nye pluggdammene er vel så faunarike mht. øyenstikkere, nebbmunner og biller etc. som de gamle pluggdammene, slik de framstår i dag (Tabell 3). Som nevnt ovafor (jf. Dolmen 1991) vil gjerne artsantallet i en dam øke med alderen (akkumuleringseffekt), men i såpass små myrdammer er det mulig at også utilpassetheten og utdøingshastigheten er såpass stor at det blir liten forskjell på gamle og nye dammer. Om en legger sammen alle artene som er påvist i alle pluggdammene gjennom årene 2019-2025, ser en således at de gamle pluggdammene har et vesentlig høyere antall arter, faktisk på nivå med de beste naturlige lokalitetene på Aspåsmyran (Tabell 4). (Et forstyrrende element i denne statistikken er at antall år ikke er det samme for alle lokalitetene.)

Bevaring av et høyt biomangfold i Pluggdamområdet m.m.

Som skrevet i 2023-rapporten og også påpekt senere (Dolmen 2023, 2024): Med tida vil alle de små dammene i Pluggdamområdet etter planen gro igjen, og damfaunaen i dette området vil dermed forsvinne. Om det skal arbeides videre med gjenplugging av grøfter i Pluggdamområdet, vil jeg derfor framlegge et forslag, om ikke dette bryter (så mye) med intensjonen om å føre myra tilbake til tidligere tilstand: Ut fra et biomangfold-perspektiv ville det være interessant og et flott tiltak, med utgraving av én eller flere store dammer (areal > 500 m² og største dybde > 2 m) med varierende dyp og med grunne bukter (spesielt i nord) i Pluggdamområdet. Tilseth (2016) har skrevet en god veileder for utgraving av biomangfolddammer.

Såpass store dammer vil ikke så lett gro igjen, og grunnvannstanden i myra vil ikke bli skadelidende ved en slik utgraving. På denne måten kan en trolig ta vare på artene som finnes i Pluggdamområdet, men som mangler eller er sjeldne andre steder på myra. Det vil også være godt for «balansen i landskapet» å få noen større vannansamlinger på denne delen av myra.

I arbeidet med å restaurere Aspåsmyran kunne det for øvrig også vurderes å heve vannspeilet i Åbakktjørna noe, kanskje 20 cm eller mer. Tjørna er tidligere blitt drenert, trolig mer enn ½ m, og en del partier står nå i fare for å gro helt igjen. Det er vanskelig å forutse hvordan faunaen vil respondere på en eventuell heving på kort sikt. Men i det lange løp vil antakelig tiltaket virke positivt. Tettinga av dreneringsgrøfta kan gjøres med relativt små ressurser.

ARTSTABELLER

Tabell 3. Taxa/ arter registrert i 5 z-sveip pr. lokalitet eller i multisveip og observasjoner; Artsfunn på Aspåsmyran i sin helhet i 2019–2025 er avkrysset i mørkegrått felt til venstre for lokalitetene. Tall angir totalt opptelte dyr i z-sveip og multisveip. Tegnforklaring: x, xx, xxx markerer observasjon av arter: x = få (1-5), xx = flere (6-10), xxx = mange (>10). **Blå skrift** viser bekk/ elvelevende arter. **Rød skrift** viser nye (sikre) arter funnet i 2025. **Gule felt** viser «gullistarter» (regionalt sjeldne eller spesielle arter).

Taxa/ art	Lokalitet	Aspåsmyran 2019 - 2025	1. Pluggdammer NVf Angviksetra (5z)	2b. Pluggdammer SSVf Grøntjørna (5z)	7. Dødisgrøpa (multisveip og obs.)	11. Pluggdammer Vf Angviksetra (5z)	13. Åbakkjørna (5z)	23. Mobergjørna (5z)	25. Motjørna (5z)	32b. Pluggdam A SVf. Damjørna (5z)	33. Pluggdam B SVf. Damjørna (5z)	38. Jordet VNVf. Åbakkjørna (obs.)	39. Bekkekrysset Vf. Lok. 2b (obs.)
Fåbørstemark - Oligochaeta	Oligochaeta indet. (aquat)	x	1					1	x	9			
Vannmidd - Acari	Hydracarina indet.	x		1			1						
Krepsdyr - Crustacea	Cladocera, Copepoda, Ostracoda (indet.)	x	x	x	xx			x	x		x		
Døgnfluer - Ephemeroptera	Ephemeroptera indet.	x											
	Leptophlebia vespertina	x											
	Leptophlebia indet.												
	Metretopus borealis	x											
	Baetis fuscatus/scambus	x											
	B. subalpinus	x											
	B. rhodani	x											
	B. rhodani + B. spp.												
	Baetidae indet.												
	Siphonurus alternatus	x											
	Ecdyonurus joernensis	x											
	Heptagenia sulphurea	x											
Steinfluer - Plecoptera	Diura nanseni	x											
	Isoperla (difformis?)	x											
	Nemoura cinerea	x											
	Amphinemura borealis	x											
	Protonemura sp.	x											
	Taeniopteryx nebulosus	x											
	Leuctra nigra	x											
	L. fusca	x											
	L. digitata	x											
	L. sp.												
Øyestikkere - Odonata	Lestes sponsa	x	5	8	1	2	16	2	1	32	2		
	Pyrrhosoma nymphula	x				1						x	
	Coenagrion hastulatum	x	55	50	x	1	20	xx	79	xxx	3	xxx	xx
	C. pulchellum	x									?		
	C. johanssoni	x							2	xx	4	ad	?
	Enallagma cyathigerum	x		?	?				xxx	xxx			
	Erythronma najas	x											
	Aeshna caerulea	x											
	Ae. juncea	x	2	2		3		hud	2	2	8	2	
	Ae. subarctica	x				1	ex+ad					2	
	Ae. grandis	x				1			1	1		4	
	Ae. sp. (liten!)			2	1		2			ad			
	Cordulia aenea	x		?	?				xx				
	Somatochlora metallica	x											
	S. arctica	x											
	Libellula quadrimaculata	x		1	hud	x			xx	1,xx	5	x	1
	Leucorrhinia dubia	x	11	5		x	23	20	6	xx	11	x	24
	Sympetrum danae	x	2	7	?	larv		?	1		10		2
	Leucorrhinia/Sympetrum indet (små larver)	x	1			1	23		2	5		25	
Nebbmunner - Hemiptera	Gerris lacustris	x				1					2		
	G. odontogaster	x											
	G. lateralis	x											
	Gerris sp. (larver eller obs ads)		1,xx	3						1	x	x	xx
	Notonecta lutea (inkl. larver)	x					1	xxx					
	N. glauca (inkl. larver)	x			?		1	xxx					
	Cymatia bonndorffi	x			4			del					
	Hesperocorixa sahlbergi	x											
	Arctocorixa carinata	x											
	Glaenocoris cavifrons	x											
	Callicorixa producta/vollastoni (hunn)	x											
	Sigara distincta	x											
	S. semistriata	x	1										
	Corixidae indet (larver)	x	3		79		26			1	14		

Taxa/ art	Lokalitet	Aspåsmyran 2019 - 2025	1. Pluggdammer NVf Angviksetra (5z)	obs. og multiseip	2b. Pluggdammer SSVf Grøntjøerna (5z)	obs. og multiseip	7. Dødisgrøpa (multiseip og obs.)	11. Pluggdammer Vf Angviksetra (5z)	obs. og multiseip	13. Åbakkjøerna (5z)	obs.	23 Mobergtjøerna (5z)	obs.	25. Møjtjøerna (5z)	obs.	32b. Pluggdam A SVf. Damtjøerna (5z)	obs. og multiseip	33. Pluggdam B SVf. Damtjøerna (5z)	obs. og multiseip	38. Jordet VNVf. Åbakkjøerna (obs.)	39. Bekkekrvsset Vf. Lok. 2b (obs.)
Biller - Coleoptera	Hydroporus obscurus	x	2	2				10						1				4			
	H. umbrosus	x																			
	H. striola	x																			
	H. erythrocephalus	x																			
	H. nigrita	x																			
	H. sp.																				
	Hygrotus inaequalis	x																			
	Hydroporinae indet (larve)			2																	
	Agabus sturmii	x																			
	A. bipustulatus	x																			
	Ilybius aenescens	x		1		1	2	1								2	3	2			
	Rhantus suturellus	x																			
	Colymbetinae (larver)															1		1			
	Acilius sulcatus	x				6 larv										1					
	A. canaliculatus	x				1 larv															
	Dytiscus marginalis (larve)	x																			
	D. lapponicus	x								1 larv											
	Dytiscus sp. (larve)									1 larv											
	Gyrinus minutus	x																			
	Hydraena gracilis	x																			
	Enochrus ochropterus	x																			
	E. affinis	x																			
	Anacaena lutescens	x																			
	Hydrobiu f. fuscipes	x																			
	Hydrophiloidea indet (larve eller obs ad.)																				
	Limnius volckmari (ads/larver)	x																			
	Oulinus tuberculatus (ads/larver)	x																			
	Elmis aenea (larver)	x																			
	Dryops sp.	x																			
Vårfluer - Trichoptera	Rhyacophila nubila	x																			
	Holocentropus dubius	x		2																	
	Polycentropus flavomaculatus	x																			
	Plectrocnemia conspersa	x																			
	Hydropsyche angustipennis	x																			
	Agrypnia picta	x																			
	A.obsoleta	x																			
	Agrypnia sp.																				
	Oligotricha striata	x																			
	O. lapponica	x																			
	Phryganea bipunctata	x																			
	Phryganeidae indet.																				
	Halesus radiatus	x																			
	Potamophylax cingulatus (ad. fra Åbakkelva)	x																			
	Limnephilidae indet.			1																	
	Oxyethira sp.	x																			
	Athripsodes aterrimus	x											3								
Mudderfluer - Megaloptera	Sialis fuliginosa	x																			
Tovinger - Diptera	Ceratopogonidae indet.	x		1																	
	Simuliidae indet.	x																			
	Chaoboridae: C. obscuripes	x	5	2,xx																	
	Chaoboridae: C. crystallinus	x	5																		
	Chaoboridae: Chaoborus spp. (obscuripes og crystallinus)			11,xx																	
	Chaoboridae: Mochlonyx (fuliginosus?)	x		2																	
	Culicidae/-inae indet.	x																			
	Dixidae: Dixella sp.	x					1		1							4					
	Chironomidae indet.	x	14	16		2	6		8		2,x		1	xx		35		6,x			
	Andre tovinger (Tipulidae mfl.)	x																			
Fisk - Pisces	ørret Salmo trutta	x										x		x							
	3p stingsild Gasterosteus aculeatus	x									2										
Amfibier - Amphibia	buttsnutefrosk Rana temporaria (juv/ad)	x									1									1	
	larver																				
	nordpadde Bufo bufo (ad)	x														1				1	
Antall taxa registrert		101	14	17+		9+	12		13+		15+	14		14+		12					

Tabell 4. Antall taxa, akkumulativt 2019-2025, for de fem undersøkte pluggdammene og for fire naturlige lokaliteter på Aspåsmyran. (Røde data inngår ikke i artsantallet).

Taxa/ art	Lokalitet	Aspåsmyran 2019 - 2025	1. Pluggdammer NVf Angviksetra	2b. Pluggdammer SSVf Grøntjørna	11. Pluggdammer Vf Angviksetra	32b. Pluggdam A SVf. Damtjørna	33. Pluggdam B SVf. Damtjørna	7. Dødisgrøpa	13. Åbaktjørna	22. Stuegolvjørna	26. Damtjørna
Fåbørstemark - Oligochaeta	Oligochaeta indet. (aquat)	x	x	x		x	x		x		
Vannmidd - Acari	Hydracarina indet.	x		x	x		x	x	x	x	x
Krepsdyr - Crustacea	Cladocera, Copepoda, Ostracoda (indet.)	x	x	x			x	x	x	x	x
Døgnfluer - Ephemeroptera	Ephemeroptera indet.										
	Leptophlebia vespertina	x						x			
	Leptophlebiidae indet.										
	Metretopus borealis	x									
	Baetis fuscatus/scambus	x									
	B. subalpinus	x									
	B. rhodani	x									
	B. rhodani + B. spp.										
	Baetidae indet.										
	Siphonurus alternatus	x									
	Ecdyonurus joernensis	x									
	Heptagenia sulphurea	x									
Steinfluer - Plecoptera	Diura nanseni	x									
	Isoperla (difformis?)	x									
	Nemoura cinerea	x									
	Amphinemura borealis	x									
	Protonemura sp.	x									
	Taeniopteryx nebulosus	x									
	Leuctra nigra	x									
	L. fusca	x									
	L. digitata (fra Angvikelva?)	x				(x ad)					
	L. sp.										
Øyestikkere - Odonata	Lestes sponsa	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Pyrrhosoma nymphula	x			x						
	Coenagrion hastulatum	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	C. pulchellum	x									
	C. johanssoni			?		?					
	Enallagma cyathigerum	x		?	x			x	x	x	
	Erythromma najas	x									
	Aeshna caerulea	x	x		x	x	x			x	
	Ae. juncea	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Ae. subarctica	x			x				?		
	Ae. grandis	x							x		
	Ae. sp. (liten!)			x	x	x	x	x	x		
	Cordulia aenea	x		?		x		x	x	x	
	Somatochlora metallica	x			x			x	x		
	S. arctica	x				x					
	Libellula quadrimaculata	x	x	x	x	x	x		x		x
	Leucorrhinia dubia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Sympetrum danae	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	S. striolatum			?							
	Leucorrhinia/Sympetrum indet (små larver)		x		x		x		x	x	
Nebbmunner - Hemiptera	Gerris lacustris	x	x	x				x	x	x	
	G. odontogaster	x	x	x	x	x	x		x		
	G. lateralis	x				x					
	Gerris sp. (larver eller obs ads)		x	x		x	x				
	Notonecta lutea (inkl. larver)	x						x	x	x	x
	N. glauca (inkl. larver)	x		x				x	x		
	Cymatia bonndorffi	x						x	x		
	Hesperocorixa sahlbergi	x	x	x	x		x	x			
	Arctocorisa carinata	x						x			
	Glaenocorisa cavifrons	x						x			
	Callicorixa producta/wollastoni (hunn)	x	x								
	Sigara distincta	x	x					x			
	S. semistriata.	x	x	x			x	x	x		x
	Corixidae indet (larver)		x	x		x	x	x	x	x	x

	Lokalitet	Aspåsmyran 2019 - 2025	1. Pluggdammer NVf Angviksetra	2b. Pluggdammer SSVf Grøntjorna	11. Pluggdammer Vf Angviksetra	32b. Pluggdam A SVf. Damtjorna	33. Pluggdam B SVf. Damtjorna	7. Dødisgrøpa	13. Åbaktjorna	22. Stuegolvjorna	26. Damtjorna
Biller - Coleoptera	Hydroporus obscurus	x	x	x	x		x	x	x		x
	H. umbrosus	x		x					x	x	
	H. striola	x									
	H. erythrocephalus	x						x			
	H. nigrita	x									
	H. sp.										
	Hygrotus inaequalis	x						x		x	
	Hydroporinae indet (larve)			x							
	Agabus sturmii	x					x				
	A. bipustulatus	x									
	Ilybius aenescens	x	x	x	x	x	x	x	x		x
	Rhantus suturellus	x				x	x		x		
	Colymbetinae (larver)		x	x	x	x	x			x	
	Acilius sulcatus	x	x	x		x		x	x	x	x
	A. canaliculatus	x	x	x			x	x			x
	Dytiscus marginalis (larve)	x	x								
	D. lapponicus	x							x		
	Dytiscus sp. (larve)			x				x	x		
	Gyrinus minutus	x						x	x	x	x
	Hydraena gracilis	x									
	Enochrus ochropterus	x							x		
	E. affinis	x			x				x		
	Anacaena lutescens	x	x		x						
	Hydrobiu f. fuscipes	x									
	Hydrophiloidea indet (larve eller obs ad.)		x						x		
	Limnius volckmari (ads/larver)	x									
	Oulimnius tuberculatus (ads/larver)	x									
	Elmis aenea (larver)	x									
	Dryops sp.	x									
Vårfluer - Trichoptera	Rhyacophila nubila	x									
	Holocentropus dubius	x	x	x					x		x
	Polycentropus flavomaculatus	x									
	Plectrocnemia conspersa	x									
	Hydropsyche angustipennis	x									
	Agrypnia picta	x	x								
	A. obsoleta	x		x				x			
	Agrypnia sp.							x			x
	Oligotricha striata	x	x	x	x	x					
	O. lapponica	x	x				x				
	Phryganea bipunctata	x							x		
	Phryganeidae indet.										x
	Halesus radiatus	x	x								
	Potamophylax cingulatus (ad. fra Åbakkelva)	x							(x)		
	Limnephilidae indet.		x	x							
	Oxyethira sp.	x									
	Athripsodes aterrimus	x									
Mudderfluer - Megaloptera	Sialis fuliginosa	x									
Tovinger - Diptera	Ceratopogonidae indet.	x	x	x		x					x
	Simuliidae indet.	x									
	Chaoboridae: C. obscuripes	x	x	x	x		x		x		x
	Chaoboridae: C. crystallinus	x	x	x	x		x				x
	Chaoboridae: Chaoborus spp. (obscuripes og crystallinus)			x							
	Chaoboridae: Mochlonyx (fuliginosus?)	x	x	x		x					
	Culicidae/-inae indet.	x		x		x					
	Dixidae: Dixella sp.	x	x	x	x	x	x		x		
	Chironomidae indet.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Andre tovinger (Tipulidae mfl.)	x			x						
Fisk - Pisces	ørret Salmo trutta	x									
Amfibier - Amphibia	3p stingsild Gasterosteus aculeatus	x									
	buttsnutefrosk Rana temporaria (juv/ad)	x									
	larver					x			x	x	
	nordpadde Bufo bufo (ad)	x									
Antall taxa registrert			32	31	25	23	23	31	34	20	22

KONKLUSJON

Dette sammendraget og konklusjonen gjelder for årene 2019–2025.

Aspåsmyran har en rik øyenstikkerfauna med hele 17 sikre registrerte arter. Ingen rødlistearter er blitt påvist, men *Erythrommas najas* og *Aeshna subarctica* er sjeldne i landsdelen. *Lestes sponsa* og *Sympetrum danae*, som i 2019 ble registrert utelukkende i Pluggdamområdet nordvest for Angviksetra, ble i 2020-2025 funnet i de aller fleste tjern og dammer innafor verneområdet. Det er grunn til å tro at begge disse artene har innvandret og etablert seg på myra først de senere år. Av døgnfluer og steinfluer er det også påvist 17 arter. Registrerte nebbmunner/ tegearter er 12; av biller er det påvist 21 arter (eller 25 om en tar med en veggroftdam rett utafor grensa til verneområdet), av vårfluer 13 arter (14 med veggroftdammen), av mudderfluer 1 art og av tovinger mange, hvorav de fleste ikke er artsbestemt. Aspåsmyran innehar flere arter som vurderes som sjeldne på Vestlandet, og ganske mange er nye for Møre og Romsdal fylke. Samtlige funn er nå (2025) lagt inn i Artsdatabankens Artsobservasjoner/ Artskart.

Undersøkte dammer og småtjern i direkte tilknytning til Åbakkelva/ Angvikelva synes relativt artsfattige; dette skyldes forekomsten av fisk (trepigga stingsild og ørret) der. Andre dammer, uten forbindelse med elva, har en langt rikere fauna. Høyest artsmangfold i de undersøkte lokalitetene har Åbakktjørna, helt sørvest i området, med så mye som 34 registrerte taxa, inkludert 10–11 øyenstikkerarter og ellers mange andre invertebrater, bl.a. ryggsvømmerne *Notonecta lutea* og *N. glauca*. Noen av artene er ganske sjeldne. Dessuten finnes buttsnutefrosk. De store, mesotrofe tjerna nord på myra kan imidlertid ha like mange øyenstikkere, kanskje flere, hvorav noen synes bare å finnes der.

Også Pluggdamområdet, med hundrevis av små, kunstige dammer, er ganske faunarikt sett under ett, med flere nokså sjeldne arter og med et artsmangfold (akkumulativt lokalitetsvis over flere år: 23-32 taxa) på høyde med gode biomangfold-lokaliteter som Dødisgropa (31 taxa), Damtjørna (22 taxa) og Stuegolvtjørna (20 taxa) i de uforstyrrede delene av myra. Det kan se ut til at restaureringsarbeidet og pluggdammene tilførte Aspåsmyran som helhet en del nye faunaelementer. Veldig overraskende var det at ryggsvømmeren (nebbmunn/ tege) *Notonecta glauca* i 2023 dukket opp i stort antall i en av de gamle pluggdammene (lok. 2b Pluggdammer Sf. Grøntjørna). (Senere er arten ikke gjenfunnet der.) *N. glauca* var tidligere bare blitt registrert i Åbakktjørna – også der og da (2020) som ny art. Et par høyst sannsynlige larvefunn er imidlertid også blitt gjort i Dødisgropa, i 2021 og 2025.

Alt tyder på – også dette var overraskende – at de nye pluggdammene i området SØf. Grøntjørna, og som ble bygd på seinhøsten 2022, allerede har etablert en fauna som likner på den i de gamle pluggdammene SVf. Grøntjørna.

De gamle pluggdammene synes nå imidlertid å mudres opp og gro igjen (etter intensjonen), og noen steder har vannet brutt gjennom pluggene. Dammene er altså under gradvis forandring, og f.eks. store og mellomstore vasskalver trives ikke lenger så godt i pluggdammene. Bortsett fra det, er det så langt ingen klare indikasjoner på vesentlige, generelle forandringer i faunaen/ biodiversiteten i pluggdamområdet etter at undersøkelsene startet opp i 2019.

I alt 2 nye arter for Aspåsmyran ble påvist i 2025: én øyenstikker, vannymfen *Coenagrion johanssoni* og ei vårflue: *Athripsodes aterrimus*. Nordpadde ble for øvrig registrert andre året på rad.

Om en ønsker å øke ferskvanns-biomangfoldet på Aspåsmyran, anbefales i forbindelse med myrrestaureringa å grave ut en del middelsstore dammer på myra. Disse bør ikke ha vannforbindelse med elva.

REFERANSER

Aagaard, K. & Dolmen, D. 1971: Contribution to the knowledge of the Odonata of Trøndelag. – Norsk Entomologisk Tidsskrift 18: 99-101.

Artsdatabanken 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 og: Artskart 2 – <https://artskart.artsdatabanken.no/#map/142720,6992748/9/background/greyMap/filter/%7B%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22CenterPoints%22%3Atrue%2C%22Style%22%3A1%7D> (nedlastet 19.10.2021, 18.10.2022, 18.10.2023, 18.09.2024 og 03.10.2025)

Dolmen, D. 1991: Dammer i kulturlandskapet – makroinvertebrater, fisk og amfibier i 31 dammer i Østfold. – NINA Forskningsrapport 20: 1-63.

Dolmen, D. 2019: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse av Aspåsmyran, Gjemnes kommune, med hovedvekt på øyentstikkere. – Notat til Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Dolmen Amphibios 2019 (2): 1–21.

Dolmen, D. 2020: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 2 av Aspåsmyran, Gjemnes kommune (2020). – Notat til Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Dolmen Amphibios 2020 (2): 1–27.

Dolmen, D. 2021: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 3 av Aspåsmyran, Gjemnes kommune (2021). – Notat til Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Dolmen Amphibios 2021 (3): 1–30.

Dolmen, D. 2022: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 4 av Aspåsmyran, Gjemnes kommune (2022). – Notat til Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Dolmen Amphibios 2022 (2): 1–32.

Dolmen, D. 2023: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 5 av Aspåsmyran, Gjemnes kommune (2023). – Notat til Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Dolmen Amphibios 2023 (2): 1–24.

Dolmen, D. 2024: En ferskvanns-zoologisk undersøkelse 6 av Aspåsmyran, Gjemnes kommune (2024). – (Notat til Statsforvalteren i Møre & Romsdal. Dolmen AmphiBios Notat 2024 (3): 1–29.

Folkestad, A.O. 1978: Fylkesvis oversikt over ornitologisk viktige våtmarksområder i Norge. Møre og Romsdal. – Rapport til Miljøverndepartementet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 2016: Myrrestaurering -tetting av grøfter i Aspåsmyran naturreservat, Gjemnes kommune. – Konkurransegrunnlag. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Ref. 2008/3893.

Gjerde, Ø. 1975 (med tilleggskommentarer av A.O. Folkestad): Feltundersøkelser i Osmarka, sommeren 1975. Landsplan for verneverdige områder/ forekomster. – Rapport til Miljøverndepartementet 78.

Jordal, J.B. 2000: Kartlegging av biologisk mangfold i Gjemnes 1999–2000. Rapport Gjemnes kommune. <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-more-og-romsdal/dokument-fmmr/miljo-og-klima/naturmangfold/kartleggingsrapportar/kommunale/gjemnes-2000.pdf> (nedlastet 28.06.2019)

Moen, A. 1984: Myrundersøkelser i Møre og Romsdal i forbindelse med den norske myrreservatplanen. Kgl. Norske Videnskabers Selskab Museet Rapport Botanisk Serie 1984 (5): 1-86.

Naturbase 2019: Aspåsmyran naturreservat. <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00001385> (nedlastet 18.06.2019)

Tilseth, E. 2016: Veileder: Salamanderdammer, nyetablering og restaurering. – Vedlegg D (20 s) i Dolmen, D.; Tilseth, E. & Sesseng, H. (red.) 2021: Handlingsplantiltak for storsalamander *Triturus cristatus* i Trøndelag – Trondheim, Malvik og Bjugn kommuner. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2021-13: 1–15 + vedlegg.
også:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus; Miljø og klima. <https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/10-byutvikling/miljoenheten/naturforvaltning/dyr-i-trondheim/et050916veilederdamgraving.pdf> (nedlastet 19.10.2021)